

ἐκλογὴν. Ὅθεν καὶ βλέπομεν δημιουργηθεῖσας λέξεις, καθὼς τὸ Ἄσυνεπής (inconsequent), τὰς ὁποίας ἀδύνατόν τις ἵνα παρακολουθήσῃ. Καὶ δὲν εἶνε μακρὰν ἡμῶν ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν τὸ il se mit à la tête des affaires μετεφράζεται: ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πραγμάτων.

Καὶ τὰ μὲν νεώτερα Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη ἔχουν τὴν εὐκολίαν τοῦ ἵνα λαμβάνωσιν ἀπαρατηρήτως ὅσας θέλουν λέξεις ἀπὸ τῶν ξένων γλωσσῶν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς, ἀκολουθοῦντα τοῦ Κικέρωνος τὴν παραγγελίαν: « Grecis licet utare, cum voles, si te latinae forte deficiant (» χρῆσθαι λέξεσιν Ἑλληνικαῖς, ἐπειδὴν Ῥωμαίας προχείρους μὴ ἔχωσιν «), ἀδιαφοροῦντα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ τὴν ἀναλογίαν, καὶ κανονίζοντα ταῦτα πρὸς τὸν ἑαυτῶν τύπον. Ὅθεν ὁ Γάλλος λέγει ὄχι μόνον Anecdote, ἀλλὰ καὶ Anecdotier καὶ Anecdotique· ὄχι μόνον Mystique, ἀλλὰ καὶ Mysticisme καὶ Mysticité· ὄχι μόνον Phénomène, ἀλλὰ καὶ Phénoménal: ἀλλ' ὁ Ἑλληνα πῶς νὰ εἴπῃ ποτὲ Ἀνεκδοτικὸς καὶ Μυστικισμὸς (·); Καὶ ἰδοὺ ἡ πρώτη, ἡ μόνη, ἡ καθαυτὴ αἰτία τῆς περιπτώσεως τῆς γλώσσης ἡμῶν, τῆς ἄλλως παρὰ πάσας πλουσιωτέρας. διότι ὄχι μόνον οὐδεμιᾶς σχεδὸν ἄλλης γλώσσης λέξιν ἔδεν δυνάμεθα ἵνα παραδεχθῶμεν, ἐκτὸς πολλὰ ὀλίγων, καὶ τούτων μεταπεποιημένων ὅσον ἐνδέχεται, ἀλλ' οὔτε αὐτῶν τούτων τῶν ἡμετέρων πάντοτε πάσας. Ἐν ᾧ δι' ὅσας λέξεις ἡμᾶς λείπουν, καὶ ἡμᾶς λείπουν, κατὰ δυσυχίαν, εἰσέτι τὰ δύο πέμπτα τοῦλάχιστον, ἐκτὸς τῶν ὅσων καθημέραν εἰσάγει τῶν ἰδεῶν ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ διὰ τῆς τυπογραφίας καὶ τοῦ ἀτμοῦ ἄμεσος τῶν ἐθνῶν συγκοινωνία, ἔδεν ἔχομεν ἄλλον ἀναπληρώσεως τρόπον παρὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀρχαίων, ἢ τὴν δημιουργίαν, κατ' ἀναλογίαν αὐτῶν, ἄλλων νέων.

Γνωσὸν δὲ εἶνε, παρεκτὸς τούτων, ὅτι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης (ὁμοίως καὶ τῆς Λατινικῆς) τὸ ἐπικρατοῦν πνεῦμα εἶνε ἄλλο, καὶ ἄλλο τῶν νεωτέρων γλωσσῶν. Τῆς Γαλλικῆς, π. χ., ἡ κυριωτέρα ἀρετὴ εἶνε ἡ σαφήνεια, καὶ διὰ τοῦτο ἡ συνθήκη τῶν λέξεων ἀκολουθεῖ συνήθως τὴν φυσικὴν ἢ εὐθεῖαν ὁδὸν, καὶ αἱ ἐλλείψεις, αἱ ἀναστροφαί, τὰ ὑπερβατὰ εἶνε σχεδὸν ἀσυγχώρητα. Ἐν ᾧ, ἐκ τοῦ ἐναντιοῦ, τῆς Ἑλληνικῆς ἰδίως ἡ πρωτίστη ἀξία συνίσταται εἰς τὸ ἵνα ζωγραφίξῃ, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῶν λέξεων τὰ αἰσθήματα τοῦ συγγραφέως, τοποθετοῦσα αὐτὰς καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς φράσεως, ὅπου τὰς κρίνη

(·) Καὶ μ' ὄλον τῶτο εἶδον μεταφρασμένα ἀρτίως εἰς ἐπιστημονικὸν σύγγραμμα ὄχι μόνον τῶν Σχολαστικῶν καὶ Ἐμπειρισμῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Βελτιστισμῶν (optimisme)! Ἀπολλὸν ἀκροφάκει!